ספרי׳ — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

היכל תשיעי
שער שלישי

לקוטי שיחות

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

מכבוד קדושת

אדמו״ר מנחם מענדל

זצוקללה״ה נבג״מ זי״ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ח״י אלול

(חלק כט)

יוצא לאור על ידי מערכת
„אוצר החסידים"
770 איסטערן פּאַרקוויי ברוקלין, נ.י.
שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים וחמש לבריאה

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות
שבוע פרשת תבא, יד־כ אלול, ה׳תשפ״ה (ב)

Likkutei Sichot

Copyright © 2025
by
Kehot Publication Society®
770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718
editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

Kehot Publication Society® and the Kehot logo are registered trademarks of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

ח״י אלול

א. וועגן דעם טאָג פון ח״י אלול — דער יום ההולדת פון דעם בעש״ט (ח״י אלול שנת נח״ת) און יום ההולדת פון אַלטן רבי׳ן (ח״י אלול שנת קה״ת) — האָט כ״ק מו״ח אדמו״ר געזאָגט אין אַ שיחה[1], וז״ל:

„ביי חסידים איז פאַראַן אַן אַלטער חסידישער וואָרט אין צוויי אויסשפּ־ראַכן: א) ח״י אלול איז דער טאָג וואָס האָט געבראַכט און ברענגט אַ לעבן אין אלול. ב) ח״י אלול גיט אַ חיות אין דער עבודה פון אני[2] לדודי ודודי לי״.

פון דעם וואָס כ״ק מו״ח אדמו״ר האָט איבערגעזאָגטביידע נוסחאות איז מובן, אַז זיי זיינען ביידע אויסגעהאַלטן, און אַז אין יעדן נוסח איז דאָ אַן אויפטו לגבי דעם צווייטן[3].

ועוד: דערפון וואָס כ״ק מו״ח אדמו״ר האָט זיי געזאָגט מיט דעם סדר דוקא, ובפרט אַז ער האָט זיי מסמן געווען מיט „אל״ף״ און „בי״ת״[4] — איז מובן, אַז פריער קומט דער ענין אין ח״י אלול וואָס ער „איז דער טאָג וואָס האָט געבראַכט און ברענגט אַ לעבן אין אלול״, און ערשט דערנאָך קומט דער „בי״ת״ — דער צווייטער (נוסח —) ענין אין ח״י אלול, וואָס ער „גיט אַ חיות אין דער עבודה פון אני לדודי ודודי לי״.

ב. די שינויים צווישן די צוויי נוסחאות הנ״ל זיינען:

א) אין ערשטן נוסח איז דער לשון „(ח״י אלול) איז דער טאָג וואָס כו׳״, משא״כ אין צווייטן נוסח שטייט „ח״י אלול״ סתם, אָן דער הדגשה — „דער טאָג״.

ב) אין ערשטן נוסח — „האָט גע־בראַכט און ברענגט אַ לעבן״, משא״כ אין צווייטן נוסח — „גיט אַ חיות״, וואָס אין דעם זיינען פאַראַן צוויי שינויים[5]: (א) אין ערשטן נוסח „ברענגט״, אין צווייטן „גיט״. (ב) אין ערשטן נוסח איז עס בלשון עבר און בלשון הוה: „האָט געבראַכט און ברענגט״, און אין צווייטן נוסח איז עס נאָר בל׳ הוה — „גיט״.

ג) אין ערשטן נוסח — „(אַ לעבן) אין אלול״; אָבער אין צווייטן נוסח — „(אַ חיות) אין דער עבודה פון אני לדודי ודודי לי״.

ג. וי״ל אַז די שינויים הנ״ל, זיינען ניט נאָר שינויים (קלים) בלשון, נאָר שינויים עיקריים אין תוכן:

א) דער ביטוי „ח״י אלול איז דער טאָג וואָס כו׳״ איז מדגיש דעם ענין הזמן —

1) לקוטי דיבורים ח״ג ע׳ 946. ספר השיחות תש״ה ע׳ 122.

2) שה״ש ו, ג — ר״ת אלול (אבודרהם סדר תפלת ר״ה (קרוב לתחלתו). פע״ח שער ר״ה פ״א. שער הפסוקים עה״פ. ב״ח לטאו״ח סתקפ״א. ראשית חכמה ש׳ התשובה פ״ד ד״ה עוד יש. ועוד).

3) ראה לקו״ש חי״ט (ע׳ 250 ואילך) — עוד ביאור בב׳ הנוסחאות. וראה לקמן הערה 22.

4) שמזה מובן, דמה שהקדים נוסח אחד להשני הוא לא רק מפני שא״א לומר שניהם כאחד (אבל — שקולים הם*) — עדמשנ״ת כמ״פ בנוגע לפרש״י עה״ת (ראה ס׳ כללי רש״י (ירושלים, תש״מ. תנש״א) פ״ד. וש״נ) — כ״א שסדרם הוא בדיוק כו׳.

*) ובפרט שהקדים „אין צוויי אויסשפּראַכן״ — ראה ס׳ כללי רש״י שם בנוגע לפרש״י עה״ת כשמקדים „יש לתרגמו בשני פנים״ וכיו״ב.

5) ועוד שינוי שלישי (אבל — רק בלשון): „לעבן״ (בל׳ אידית) או „חיות״ (בלה״ק). וראה לקמן הערה 23.

ס'איז אַ „טאָג", איינער פון די ימות השנה, אָבער אַ יום מיוחד, „דער טאָג וואָס האָט געבראַכט און ברענגט אַ לעבן אין אלול"; ווען מען זאָגט אָבער „ח"י אלול" סתם, איז דערביי ניט (אַזוי) מודגש דער ענין הזמן שבו, נאָר בעיקר דער אינהאַלט פון דעם טאָג[6].

אין אַנדערע ווערטער: אין זמן זיינען פאַראַן צוויי ענינים: א) עצם הזמן, ב) תוכן הזמן. לדוגמא — יום השבת, וואָס אין זמן איז ער (א) איינער פון די שבעת ימי השבוע, נאָר זייענדיק דער יום השביעי — דכל השביעין חביבין[7] — איז עס אַ יום מיוחד. (ב) דער יום השביעי פאַרמאָגט אין זיך קדושת שבת, וואָס די קדושה (מצ"ע) איז „למעלה מגדר המקום והזמן"[8], נאָר די קדושה איז מאיר[8] אין דעם זמן פון יום השביעי.

און דאָס איז דער ערשטער חילוק צווישן די צוויי נוסחאות: לויטן ערשטן נוסח קומט דער „לעבן" פון דעם זמן („דער טאָג") פון ח"י אלול, ס'איז אַן אויסגעטיילטער טאָג וואָס ברענגט אַ „לעבן אין אלול"; משא"כ לויטן צווייטן נוסח, קומט דער חיות פון דעם תוכן היום, פון „ח"י אלול" עצמו.

ב) דער חילוק הנ"ל איז נאָך מער בולט אין דעם דריטן שינוי הנ"ל (ס"ב) צווישן די צוויי נוסחאות — אין ערשטן נוסח איז דער לשון „(אַ לעבן) אין אלול", און אין צווייטן נוסח — „(אַ חיות) אין דער עבודה פון אני לדודי ודודי לי":

אין ערשטן נוסח רעדט זיך וועגן דעם „לעבן" וואָס ווערט אַריינגעבראַכט אין דעם זמן פון (חודש) אלול;

משא"כ אין צווייטן נוסח רעדט זיך מלכתחילה וועגן דעם תוכן הענין (עבודה) — דער „חיות" פון (תוכן פון) ח"י אלול, וואָס גיט חיות אינעם תוכן פון חודש אלול, „אין דער עבודה פון אני לדודי ודודי לי" (וואָס איז ר"ת אלול[9], אָבער דער וואָרט „אלול" עצמו ווערט דאָ ניט דערמאָנט).

ג) אויך דער צווייטער שינוי הנ"ל — „ברענגט" אָדער „גיט" — איז אַ חילוק עיקרי: „ברענגט אַ לעבן" ווייזט, אַז דער „לעבן" גופא געפינט זיך במקום אחר, און דער טאָג פון ח"י אלול איז דער „ממוצע", וואָס ברענגט דעם לעבן (ממקום אחר) אין אלול; משא"כ „גיט אַ חיות" מיינט, אַז ער (ח"י אלול) גיט חיות מדילי'.

ד. ויש לומר הביאור בזה:

בנוגע צו חודש אלול געפינט מען צוויי ענינים:

די עבודה פון אלול איז בדרך אתערותא דלתתא[10]. אלול איז ר"ת (כנ"ל) „אני לדודי ודודי לי" — פריער קומט „אני לדודי" (עבודת האדם), און דערנאָך „ודודי לי" (די אתערותא דלעילא). ד.ה. די אתערותא דלעילא („ודודי לי") איז אַ תוצאה פון עבודת האדם[11]

[ניט ווי חודש ניסן וואָס ענינו איז

---

6) אף שח"י אלול מציין יום בחודש (בשנה) — הרי: א) אינו דומה להלשון „דער טאָג", לשון המדגיש ענין הזמן. ב) ההדגשה ב„ח"י אלול" היא לא בזה שהוא יום (בשנה), כי אם על הייחוד שביום זה, שזה קשור עם תוכן היום.

7) ויק"ר פכ"ט, יא: בימים.. ויברך אלקים את יום השביעי. וראה פדר"א ספי"ח.

8) שו"ע אדה"ז חאו"ח מהד"ת ס"א ס"ח. ע"ש. ולהעיר מד"ה תקעו תרצ"א (בסה"מ קונטרסים ח"א) פ"א.

9) נסמן לעיל הערה 2.

10) לקו"ת ראה רד"ה אני לדודי (הא'). מקומות שנסמנו בהערה 12. ועוד.

11) ראה ד"ה אני לדודי באוה"ת שה"ש ח"ב (ע' תקמג), ע"פ זח"א פח, א־ב.

אתערותא דלעילא, בלשון הפסוק[12]: דודי לי ואני לו — פריער „דודי לי״, און דערנאָך (דורך דער אתערותא דלעילא) „ואני לו״].

נאָך מער: דער אַלטער רבי זאָגט אין לקו״ת[13], אַז דער „ודודי לי״ פון „אלול״ — די „המשכת אלקותו ית׳ למטה בבחי׳ התגלות״ — איז ניט אין חודש אלול, נאָר דערנאָך בראש השנה כו׳. ווייל דער ענין פון חודש אלול איז — די אתערותא דלתתא.

לאידך אָבער, זאָגט דער אַלטער רבי (דאָרט גופא[14]), אַז אלול איז אַ זמן פון עת רצון, „זמן התגלות י״ג מדות הרחמים״, וואָס דער גילוי מלמעלה ווערט אויפגעטאָן (ניט דורך עבודת האדם, נאָר) בדרך אתערותא דלעילא. ווי פאַרשטאַנדיק פון דעם משל וואָס דער אַלטער רבי זאָגט דאָרט אויף דעם — אַז דאָס איז ווי אַ מלך וואָס „מקבלין פניו בשדה ואז רשאין כל מי שרוצה לצאת להקביל פניו והוא מקבל את כולם בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם״.

— ווייל אע״פ[15] אַז אלול איז ענינו אתערותא דלתתא (כנ״ל), מוז אָבער יעדע עבודה פון אַ נברא אָנקומען צו אַ סיוע מלמעלה (אתעדל״ע) אויף דער עבודה (כמרז״ל עה״פ[16] מי הקדימני ואשלם). און דאָס איז דער ענין פון די הארת י״ג מדות הרחמים בחודש אלול — דאָס איז[17] די אתעדל״ע אויף דער עבודה פון אלול, „אני לדודי ודודי לי״.

ה. אע״פ אַז אלול האָט אין זיךביידע ענינים (הארת י״ג מדות הרחמים מלמעלה און אתעדל״ת) כנ״ל — דאָך, זיינען די ר״ת פון וואָרט אלול (אני לדודי ודודי לי) מרמז דוקא אויפן ענין פון אתעדל״ת.

וי״ל דעם ביאור אין דעם:

די אתעדל״ע פון אלול — הארת י״ג מדות הרחמים — איז פאַרבונדן מיט דעם זמן[18] פון אלול: עס זיינען פאַראַן כמה זמנים בשנה וועלכע זיינען אַן עת רצון — וואָס איז ניט פאַרבונדן מיט עבודת האדם, נאָר דער אויבערשטער האָט מלכתחילה איינגעשטעלט אין (טבע פון) וועלט, אַז די זמנים זיינען מצד עצמם אַן עת רצון. ועד״ז בנוגע חודש אלול, אַז די הארת י״ג מדות הרחמים בחודש אלול איז מצד דעם וואָס חודש אלול איז אַן עת רצון למעלה, וואָס דעמאָלט גייט דער מלך אַרויס אין „שדה״.

אָבער דער תוכן ומהות **החודש**[19] (וואָס איז אַריינגעגעבן געוואָרן אין דעם זמן) איז, אדרבה — דוקא דער ענין פון

12) שה״ש ב, טז. וראה אוה״ת ראה (ריש ע׳ תשצא). שה״ש שם (ועוד). ד״ה דודי לי תרכ״ז בתחלתו. סד״ה אני לדודי עטר״ת. ד״ה אני לדודי ה׳ש״ת פ״א. ס׳ השיחות תש״ג ע׳ 177. ועוד.

13) שם.

14) שם לב, סע״א ואילך (משא״כ שם כ, ריש ע״ב; כה, ב; לג, א; וכן במאמרי אדה״ז־פרשיות ח״ב ע׳ תתכה — שאין מודגש שם שאלול ענינו אתעדל״ת. וראה לקמן הערה 21).

15) ראה ג״כ לקו״ש חי״ט ע׳ 159. ולהעיר מאוה״ת ראה (ע׳ תתב): אלול המשכת י״ג מדה״ר מלמעלה א״כ מהו אני לדודי, ומתחלה דודי לי מבעי׳.

16) איוב מא, ג. ויק״ר פכ״ז, ב. וראה לקו״ש שם הערה 10.

17) לקו״ת ד״ה אני לדודי הב׳ (לג, ג).

18) ראה לקו״ת שם (כ, ריש ע״ב. לג, א). — ועפ״ז יומתק לשון הלקו״ת כאן (לב, א) „באלול הוא זמן התגלות י״ג מדה״ר״.

19) דשמו אשר יקראו לו בלה״ק מורה על תוכן הדבר (ראה שעהיוה״א פ״א. או״ת להה״מ (ד, ג). ובכ״מ).

אתערותא דלתתא[20], עבודת האדם[21].

ו. ע״פ הנ״ל וועט מען אויך פאַר־שטיין דעם חילוק צווישן די צוויי נוסחאות הנ״ל בנוגע צו ח״י אלול —

ווייל כשם ווי עס זיינען פאַראַן די צוויי ענינים (הארת י״ג מדות הרחמים און אתעדל״ת) אין אלול, איז עד״ז אַזוי בנוגע צו ח״י אלול. אַז דער חיות וואָס ח״י אלול ברענגט אַריין אין אלול, איז אין ביידע פרטים שבו, סיי בנוגע דער אתעדל״ע שבו (די הארת י״ג מדות הרחמים), און סיי אין דער אתעדל״ת שבו (די עבודה פון אלול):

דער טאָג פון ח״י אלול — יום ההולדת פון דעם בעש״ט און פון אַלטן רבי׳ן — איז אַ יום סגולה און זמן פון עת רצון; און דערפאַר האָט עס געבראַכט אַ נייעם „לעבן" אין דעם עת רצון פון אלול, אין דער התעוררות פון אלול וואָס קומט מלמעלה (מצד דער הארת י״ג מדות הרחמים).

און דערנאָך איז פאַראַן וואָס ח״י אלול מצד תוכנו — פאַרבונדן מיט עבודת האדם ע״פ תורת החסידות — גיט אַ חיות אין דעם תוכן פון חודש אלול, אין דער עבודה פון אני לדודי ודודי לי, אַז די עבודה פון חודש אלול איז מיט אַ גאָר אַנדער חיות.

ז. און דער חילוק איז מודגש אין די שינויי הלשונות אין די צוויי נוסחאות הנ״ל (און בסדרם):

דער ערשטער נוסח — נוסח הא׳ — רעדט וועגן דעם ערשטן ענין און אויפטו אין אלול, די הארת י״ג מדות הרחמים (וואָס קומט אויף צו מעורר זיין די אתעדל״ת). וואָס כשם ווי די הארת י״ג מדות הרחמים איז אַן ענין פון אתעדל״ע, עד״ז אויך דער „לעבן" פון ח״י אלול וואָס איז דערמיט פאַרבונדן, קומט בדרך אתעדל״ע (מלמעלה למטה[22]), מצד דעם טאָג כנ״ל.

און דערפאַר שטייט דערביי דער לשון „דער טאָג וואָס האָט געבראַכט און ברענגט אַ לעבן[23] אין אלול":

(א) ס׳איז מודגש דער זמן — „ח״י אלול איז דער טאָג . . אַ לעבן אין אלול".

20) ראה גם קובץ מכתבים שנדפס בסו״ס תהלים אהל י״י (קה״ת) ע׳ 206: אף כי בחדש הזה שערי רחמים נפתחים . . כללות העבודה הוא בדרך אתערותא דלתתא כהר״ת דאלול שתחלה הוא אני לדודי ואח״כ ודודי לי.

וראה לקו״ש שם (ע׳ 160), שמטעם זה ענין האתעדל״ע דחודש אלול שייך לחודש ניסן (שענינו אתעדל״ע) ונמשך ממנו. ע״ש.

21) ע״פ המבואר בפנים יומתק השינוי בלקו״ת, שבד״ה אני לדודי הראשון אינו מעתיק התיבות „הרועה בשושנים" (המרמזות על י״ג מדות הרחמים), ובד״ה אני לדודי השני מעתיקן — אף שגם במאמר הא׳ מבאר אודות הארת י״ג מדות הרחמים —

כי נקודה העיקרית של מאמר הראשון (שהיא המודגשת תיכף בתחילת המאמר) היא ע״ד תוכנו של חודש אלול — אתעדל״ת (אלא שאח״כ מבאר ג״כ ע״ד האתעדל״ע (לעורר עבודת אלול) — הארת י״ג מדות הרחמים);

משא״כ במאמר השני, שעיקרו בא לבאר ענין הארת י״ג מדות הרחמים דאלול.

22) ויש להתאים המבואר בפנים עם המבואר במק״א (לקו״ש שם ע׳ 250 ואילך) שב׳ הנוסחאות הם בהתאם לב׳ הענינים שבח״י אלול: נוסח הא׳ — ליום הולדת הבעש״ט (מייסד חסידות הכללית), ונוסח הב׳ — יום הולדת אדה״ז (מייסד חסידות חב״ד)

— כי הבעש״ט המשיך החיות דחסידות (הכללית) בעיקר בדרך מלמעלמ״ט (מופתים וכו׳), ואדה״ז — בעיקר בדרך מלמטה למעלה (ראה לקו״ש שם ע׳ 255. ח״ד ע׳ 1353).

23) עפ״ז יש לפרש גם השינוי, דבנוסח הא׳ אומר „לעבן" ובנוסח הב׳ „חיות" — כי נוסח הא׳ הוא בעיקר לאלו שהם בתחילת העבודה (או בסגנון הלקו״ת — מלך בשדה, ואלול „הם ימות החול"), ולכן נאמר „לעבן" בלשון אידית; משא״כ נוסח הב׳ שהוא בעיקר לאלו שכבר ישנה אצלם העבודה דאני לדודי ודודי לי — נאמר „חיות", בלה״ק. וראה לקמן סעיף ח.

(ב) „ברענגט" ווייזט (כנ"ל סוס"ג) אַז דער „לעבן" קומט ממקום אחר — פון דער אתעדל"ע, דער לעבן קומט (ניט פון „טאָג" עצמו, נאָר) מלמעלה, ח"י אלול איז (נאָר) דער טאָג וועלכער ברענגט דעם לעבן.

(ג) מ'איז מדגיש אויך דעם עבר — „האָט געבראַכט" — ווייל דער ענין פון אתעדל"ע איז (לגבי עבודת האדם) אַן ענין פון „עבר"[24], וואָס קומט לפני (און אַלס נתינת כח צו) דער עבודה.

משא"כ אין צווייטן נוסח — נוסח הב' — רעדט זיך וועגן דעם חיות וואָס ח"י אלול גיט אין דעם תוכן פון חודש אלול — „אין דער עבודה פון אני לדודי ודודי לי", וואָס דער חיות קומט (ניט פון „זמן" — „דער טאָג" — נאָר) פון תוכן היום, פאַרבונדן מיט גילוי תורת החסידות[22]. און דערפאַר שטייט דער לשון „גיט אַ חיות" — ווייל דער תוכן פון ח"י אלול „גיט אַ חיות (מדיל'י) אין דער עבודה פון אני לדודי ודודי לי".

[וועד"ז לגבי דעם אדם, אַז דער חיות וואָס ח"י אלול „גיט . . אין דער עבודה פון אני לדודי ודודי לי" ווערט נמשך (ניט בדרך אתעדל"ע, נאָר) בדרך מלמטה למעלה[22]: דער אדם דאַרף עס אַרויס־ברענגען מן הכח אל הפועל דורך זיין עבודה].

ח. די הוראה דערפון אין עבודת ה' — איז אין ביידע קצוות:

פאַר די וועלכע האַלטן בתחילת העבודה — ביים „אל"ף" פון אלול — זאָגט מען אַז „ח"י אלול איז דער טאָג וואָס האָט געבראַכט און ברענגט אַ לעבן אין אלול":

24) להעיר גם מלקו"ת ויקרא (ג, רע"א) בפירוש „הביאני לשון עבר".

אַ איד קען דאָך טענה'ן — ווי איז שייך, אַז ער, וויסנדיק מעמדו ומצבו, זאָל קענען מקבל (וקולט) זיין חיות פון ח"י אלול? וואָס פאַר אַ שייכות האָט ער צו אַזאַ יום נעלה!

זאָגט מען אים, אַז אע"פ אַז דו ביסט נאָך בתחילת העבודה (און דו האָסט ניט אָנגעהויבן אפילו די עבודה פון אלול, „אני לדודי ודודי לי", ובמילא איז דאָך לכאורה ניט שייך אַז דו זאָלסט אויפטאָן אַ חיות אין עבודת ה' („גיט אַ חיות")) — אעפ"כ, האָסטו בכח, דורך דעם יום סגולה פון ח"י אלול, צו (עכ"פ) ברענגען אַ לעבן אין אלול.

נאָכמער: ח"י אלול האָט דיר שוין געבראַכט אַ לעבן אין אלול — דו האָסט עס בירושה מאבותיך ואבות אבותיך; און דערפאַר ברענגט עס דיר חיות אויך אין דעם הוה.

ולאידך, איז דאָ די הוראה פאַר „ראשיכם שבטיכם", אַז עס איז ניט גענוג פאַר אים דאָס וואָס ח"י אלול ברענגט אַ לעבן אין אלול, נאָר ער מוז אויפטאָן אַ חיות („גיט אַ חיות") אין זיין עבודה פון אלול.

ולדוגמא — בלימוד התורה: ס'איז ניט גענוג דער ענין פון „ליגמר איניש"[25] — „לגרוס שמעתא מרבי'"[26] (בדוגמא צו „ברענגט אַ לעבן", וואָס דער לעבן איז פריער ניט זיינער, עס קומט ממקום אחר) — נאָר עס דאַרף זיין דער „והדר ליסבר"[25]: נוסף וואָס ער חזר'ט איבער תורת רבו, האָרעוועט ער בשכלו הוא, צו מסביר זיין „טעמי'"[26]. ביז אַז ער איז (אויך) מחדש[27] אין תורה — בדוגמא וואָס

25) שבת סג, א.

26) פרש"י שם.

27) ראה הל' ת"ת לאדה"ז (פ"ב ס"ב) דכ"א מחוייב לחדש בתורה. וכן באגה"ק סכ"ו (קמה, א). ובלשון הזהר (ח"א יב, ב) „לאפשא לה".

ח"י אלול גיט **אַ חיות אין דער עבודה פון אני לדודי ודודי לי.**

ט. וויבאַלד אַז כ"ק מו"ח אדמו"ר האָט געזאָגט ברבים ביידע נוסחאות און געהייסן אָפּדרוקן זיי און מפיץ זיין זיי, איז מובן, אַז באמת זיינען ביידע נוסחאות שייך צו כאו"א מישראל.

וואָרום אפילו דער וואָס האַלט ערשט בתחילת העבודה, מוז **ער וויסן אַז סו"ס קען ער צוקומען דערצו אַז ער זאָל** געבן **(און אויפטאָן) אַ חיות בעבודת ה' מדילי';**

ולאידך גיסא, אפילו די וואָס האַלטן שוין אין דער דרגא אַז זיי טוען אין דער עבודה פון אני לדודי ודודי לי, און נאָכמער: זיי זיינען בכח צו אויפטאָן אַ חיות אין זייער עבודה – דאַרפן זיי וויסן, אַז דאָס אַלץ איז ניט (אינגאַנצן) זייער אויפטו, נאָר דאָס הויבט זיך אָן פון דעם "לעבן" וואָס ח"י אלול ברענגט **(מלמעלה) אין אלול.**

וע"ד – אין דער דוגמא הנ"ל פון לימוד התורה – ווי די גמרא[28] דער־ציילט בנוגע לר' עקיבא, אַז בשעת משה רבינו האָט געהערט ווי ר' עקיבא לערנט מיט זיינע תלמידים "ולא הי' יודע מה הן אומרים" איז "תשש כחו", ביז "אמרו לו תלמידיו רבי מנין לך אמר להם הלכה למשה מסיני" איז דעמאָלט "נתיישבה דעתו".

ד.ה. אַז אפילו די ענינים וואָס ר' עקיבא האָט מחדש **געווען (וואָס דער־פאַר איז משה "לא הי' יודע מה הן אומרים") איז** מקורם **פון משה רבינו[29], "הלכה למשה מסיני".**

(משיחת ש"פ תבא, ח"י אלול, תשמ"ג)

---

28) מנחות כט, ב.

29) ראה לקו"ש חי"ט ע' 253.